

Στην εκτίμηση ότι στις επόμενες εκλογές δεν θα υπάρξει αυτοδύναμη κυβέρνηση, αλλά και ότι θα είναι εξίσου δύσκολο να συγκροτηθούν κυβερνήσεις συνεργασίας στη βάση ενός κοινού προγράμματος, προβαίνει ο κ. Χριστόφορος Βερναρδάκης, επιστημονικός σύμβουλος της εταιρείας δημοσκοπήσεων VPR-C. Τονίζει ότι τα δύο μεγάλα κόμματα θα απολέσουν μεγάλο μέρος από τη δυναμική τους στις επόμενες εκλογές και ότι δεν μπορεί να αρθρωθεί σήμερα ένα είδος κοινωνικού συμβολαίου ανάμεσα στο κεντρικό πολιτικό σύστημα και την κοινωνία. Προσθέτει δε ότι τα κόμματα σήμερα παρακολουθούν τις εξελίξεις χωρίς να έχουν τη δυνατότητα ουσιαστικής παρέμβασης. Εκτιμά επίσης ότι η σύνθεση της νέας Βουλής θα περιλαμβάνει έξι κόμματα χωρίς να αποκλείει και την ύπαρξη άλλων νέων κομμάτων. Δεν αποκλείει να σημειωθούν ανατροπές στα δύο μεγάλα κόμματα έτσι ώστε να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για συνεργασίες.

ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΣ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗΣ

“Το πολιτικό σύστημα δεν προσφέρει θετικές προσδοκίες στην κοινωνία”

Συνέντευξη
ΕΣΤΗΡΗΣ ΔΕΤΣΙΟΣ

- Πώς θα περιγράφατε τη σημερινή πολιτική κατάσταση ένα χρόνο μετά τις εκλογές του Σεπτεμβρίου του 2007;

- Διαπιστώνουμε μια αποδυνάμωση των Ν.Δ. χωρίς ταυτόχρονα να διακρίνουμε μια εναλλακτική μορφή διακυβέρνησης κυρίας από το ΠΑΣΟΚ. Τα δύο κόμματα βρίσκονται σε μεγάλη κρίση το μεταπολιτευτικό πολιτικό σύστημα βρίσκεται σε φάση μεταβολής, η οποία πυροδοτείται από την κρίση του δικομματισμού. Δεν μιλάμε για μια κρίση των ιδίων των κομμάτων, όπως κατά περιόδους αυτή εμφανιζόταν στο ΠΑΣΟΚ και στη Ν.Δ. έχοντας φυσικά τη δική της ξεχωριστή χαρακτηριστική. Σήμερα βλέπουμε ότι το πολιτικό σύστημα δεν μπορεί να είναι αποτελεσματικό για τα κοινωνικά συμφέροντα. Δεν μπορεί να αρθρωθεί σήμερα ένα είδος κοινωνικού συμβολαίου ανάμεσα στα κεντρικά πολιτικά συστήματα και την κοινωνία.

- Τα πολιτικά κόμματα αδυνατούν να εκφράσουν τα αιτήματα της κοινωνίας επειδή βρίσκονται πιο πίσω από τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η συγκεκριμένη κοινωνία;

- Είναι αναμφίβολο ότι το πολιτικό σύστημα δεν μπορεί να προσφέρει μια θετική προσδοκία στην κοινωνία, είτε έχει αυτή ένα πελατειακό χαρακτήρα είτε καλύτερη ένα ουλολογικό όραμα. Το πρόβλημα όμως αυτό δεν οφείλεται στις ικανότητες των ηγεσών και μόνο αλλά οφείλεται και στις μεταλλάξεις που έχει υποστεί πλέον ο τρόπος που ασκείται η κρατική πολιτική. Η κυβέρνηση ως θεσμός έχει πλέον ελάχιστες δυνατότητες παρέμβασης προς όφελος της κοινωνίας, όταν δημιουργούνται σοβαρά ζητήματα ανισορροπιών στο πεδίο της οικονομίας και της εργασίας. Τα κόμματα είναι κρίσιμα μόνο όταν μπορούν να πραγματοποιήσουν κάποια πράγματα. Παρακολουθούν τα κόμματα τις εξελίξεις, αλλά δεν μπορούν να παρεμβαίνουν. Για να υπάρξει ένα νέο “κοινωνικό συμβόλαιο” θα πρέπει να διαθέτει ένα κόμμα τις αρμοδιότητες και τη δύναμη να παρεμβαίνει. Δεν μπορεί να υπάρξει συνάρθρωση συμφερόντων στη βάση ενός πολιτικού προγράμματος. Το 2004 ξέραμε ότι η Ν.Δ. ήθελε να επανδρώσει το κράτος, να πατάξει τη διαφθορά, να βελτιώσει τους οικονομικούς

► **Στις επόμενες εκλογές και τα δύο κόμματα υποποτούν μεγάλη μείωση των δυναμικών τους. Δεν γνωρίζουμε κατά πόσο θα βρεθούμε προσηλωτά σε μια ριζική και θεαματική ανατροπή των ποσοστών του δικομματισμού. Είναι βέβαιο όμως ότι τα ποσοστά, που συγκέντρωναν από τη μεταπολίτευση έως σήμερα και έφθαναν πάνω από το 80%, αυτή τη φορά δεν θα τα αγγίζουν**

όρους κ.ά. Σήμερα όμως τα πράγματα δεν είναι σαφή και αμφιβάλλουμε για τις προθέσεις της.

- Η σημερινή κρίση του δικομματισμού σε τι διαφέρει από άλλες αντίστοιχες στο παρελθόν;

- Έως σήμερα ξέραμε ότι ήταν ένα κόμμα βρισκόταν στην εξουσία και δεκάτάν μεγάλη πίεση, από αυτή τη φθώρα επιφελούνταν το αντίπαλο κόμμα. Αυτή τη στιγμή βλέπουμε ότι όσο περισσότερο πιέζεται και φθερίεται η Ν.Δ. τόσο πιέζεται και κινείται σε δύναμη και το ΠΑΣΟΚ. Δεν έχουμε την προβολή μιας εναλλακτικής λύσης διακυβέρνησης από το ένα κόμμα στο άλλο. Δεν έχουμε μια κρίση που οφείλεται στην ύπαρξη ενδογενών προβλημάτων και συνθηκών. Σκομμε πρόβλημα στο πολιτικό σύστημα διακυβέρνησης. Στις επόμενες εκλογές και τα δύο κόμματα θα υποστούν μεγάλη μείωση των δυναμικών τους. Δεν γνωρίζουμε κατά πόσο θα βρεθούμε μπροστά σε μια ριζική και θεαματική ανατροπή των ποσοστών του δικομματισμού. Είναι βέβαιο όμως ότι τα ποσοστά, που συγκέντρωναν από τη μεταπολίτευση έως σήμερα και έφθαναν πάνω από το 80%, αυτή τη φορά δεν θα τα αγγίζουν τόσο Ν.Δ. και ΠΑΣΟΚ. Θα δοίμε αβροστικά τα ποσοστά αυτά να φθάνουν στο 60% ή στο 65%, ή ως στις ευρωεκλογές να κατέβουν και λίγο πιο κάτω. Δεν ζούμε την κατάρευση αλλά την είσοδο σε μια μεταβατική περίοδο, για την οποία δεν ξέρουμε την ακριβή εξέλιξη.

- Το ΠΑΣΟΚ τελικά δεν μπορεί να αποτύχει τις τιτλιές, που επέφεραν οι δύο απανωτές εκλογικές ήττες, αλλά και η έντονη ανταρσία που ανέδειξε η αναμέτρηση για την αρχηγία του κόμματός;

- Το ΠΑΣΟΚ βρίσκεται σε σοβαρή κρίση ήδη από τις εκλογές του 2000. Δεν πρόκειται να ανακάμψει επειδή ακριβώς απουσιάζει μια σαφής πολιτική και ιδεολογική καθοδήγηση ως προς το τι είδους κοινωνική συμμαχία θα εκπροσωπούσε τα επόμενα χρόνια. Η ήττα του 2004 ήταν ήδη προδιαγεγραμμένη από το 2000, επειδή η κοινωνική συμμαχία που εκπροσωπούσε οριστικά το ΠΑΣΟΚ είχε αποδυναμωθεί. Αλλά και το 2007 δεν κατάφερε να αποκαταστήσει την παλαιά κοινωνική συμμαχία που είχε, αλλά και ούτε να την αντικαταστήσει με μια άλλη νέα.

- Ποια είναι όμως αυτή η κοινωνική συμμαχία που θα καθιστούσε το αξιόπιστο σήμερα το ΠΑΣΟΚ από ό,τι στο παρελθόν;

- Εάν ήθελε να κινήσει σε μια καλύτερη διαχειριστική, κεντροαριστερή εναλλαγή στην εξουσία, θα έπρεπε να αναπτύξει συγκεκριμένα πολιτικά στρώματα. Εάν θα ήθελε να ξεχωρίσει σε ένα μαρξιστικό, αριστερό περιβάλλον όπως στη δεκαετία του '70 τότε θα έπρεπε να αναπτύξει μια άλλη είδους συμμαχία εκπροσωπώντας τα νέα στρώματα των φτωχών και αποκλεισμένων. Κάθε επιλογή έχει την αντανάκλαση στα στελέχη του κόμματος, στον πολιτικό λόγο, στον τρόπο που παλιτεύεται το κόμμα κ.ά. Ούτε και μπορεί να ισχυριστεί ότι είναι

καλύτερος διαχειριστής από τη Ν.Δ. και ότι αυτό θα το πετύχει χρησιμοποιώντας ένα αριστεριστικό πολιτικό προσωπικό.

- Πώς βλέπετε τα ποσοστά του ΣΥΡΙΖΑ; Είναι ένδειξη εμπιστοσύνης για την πολιτική που ακολουθεί;

- Όποια πρόβλημα εντοπίζεται στο ΠΑΣΟΚ θα πρέπει να τα εντοπίσουμε και στα κόμματα της αριστεράς. Και αυτό βρίσκονται σε φάση μετάβασης αφού αλλάζει η κοινωνία, αλλάζει η κοινωνική τους βάση και τα αιτήματα. Όσο πιο εύκολα αναγνωρίσουν τις κοινωνικές ανάγκες, τόσο πιο εύκολα θα γίνουν φορείς υποδοχής μιας νέας πολιτικής. Το πρόβλημα του ΣΥΡΙΖΑ είναι ποια συμμαχία θα συγκροτήσει και με ποιο τρόπο θα την εκπροσωπήσει. Από την απόπειρα που θα δώσει σε αυτό το ερώτημα να εξαρτηθεί, εάν την κοινωνική διαδεκτικότητα που κατοχυρώνεται αυτή τη στιγμή θα μπορούσε να την κάνει πολιτική εκπροσώπηση. Είναι άλλο πράγμα να εκφράζει μια διαδεκτικότητα και άλλο πράγμα αυτή να μετουσιώνεται σε σχέση εκπροσώπησης και εμπιστοσύνης. Το ΚΚΕ με τη σημερινή του μορφή θα γίνει πόλος υποδοχής ενός μέρους σοβαρής, κοινωνικής διαριστερίας. Και για αυτό θα αυξηθεί τα ποσοστά του. Στο ΣΥΡΙΖΑ παρατηρείται μια μεγάλη κινήσιμη αντίσταση με αυτή που παρατηρείται στο ΠΑΣΟΚ. Και αυτό επειδή τμήματα των νέων φτωχών στρωμάτων, χωρίς ιδιαίτερες ιστορικές αναφορές σε παλιές ιστορικές τοποθετήσεις και με νέου τύπου προβλήματα, προσπαθούν να ανιχνεύσουν ένα νέο είδος πολιτικής εκπροσώπησης. Και ο ΣΥΡΙΖΑ ως πολιτικό στελεχειακό δυναμικό έρχεται από το παρελθόν, εκφράζει μια παλαιά τάξη πραγμάτων. Δεν είναι τόσο απλό να κατοχυρώσει την εκπροσώπηση τη μεγάλη κοινωνική δυναμική, που μπορεί αυτή τη στιγμή να κινείται προς αυτό το πολιτικό

► **Το πρόβλημα του ΣΥΡΙΖΑ είναι ποια συμμαχία θα συγκροτήσει και με ποιο τρόπο θα την εκπροσωπήσει. Από την απάντηση που θα δώσει σε αυτό το ερώτημα θα εξαρτηθεί, εάν την κοινωνική διαδεκτικότητα που καταγράφεται αυτή τη στιγμή θα μπορούσει να την κάνει πολιτική εκπροσώπηση. Είναι άλλο πράγμα να εκφράζει μια διαδεκτικότητα και άλλο πράγμα αυτή να μετουσιώνεται σε σχέση εκπροσώπησης και εμπιστοσύνης**

κώρο. Κινείται η κοινωνία προς τα εκεί όχι επειδή ανακαλύπτει τώρα την αριστερά, αλλά επειδή βλέπει την αναποτελεσματικότητα του πολιτικού κώρου ως προς το να δώσει λύσεις σε σοβαρά πρακτικά προβλήματα της καθημερινότητας. Πολλά θα εξαρτηθούν από το κατά πόσο η αριστερά είναι έτοιμη να ανταποκριθεί σε αυτά τα βασικά αιτήματα της κοινωνίας. Συμπρακτικά και ο κώρος των κομμάτων της αριστεράς βρίσκεται σε ένα μεταβατικό στάδιο.

- Στις νέα Βουλή βλέπετε να συμπεριλάβουν περισσότερα από τα σημερινά κόμματα; Να έχουμε αναδιάρθρωση του πολιτικού κάρτες;

- Θεωρώ σίγουρο ότι και τα πέντε κόμματα που είναι σήμερα εντός Βουλής θα συμμετέχουν και στη νέα Βουλή, οπότε γίνονται οι εκλογές, αλλά υπάρχουν πολλές πιθανότητες να εισέλθουν και οι Οικολόγοι. Δεν μπορούμε να αποκλείσουμε φυσικά και την είσοδο άλλων κομμάτων. ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. βρίσκονται σε μια πολύ λεπτή ισορροπία, το καθένα για τους δικούς του λόγους. Ένα από τα βασικά προβλήματα δυσανεμίας του πολιτικού συστήματος δεν είναι μόνο η αδυναμία να προκύψουν ισχυρές κυβερνήσεις, αλλά και η αδυναμία

να προκύψουν συμμαχικές κυβερνήσεις. Το πρόβλημα δεν είναι η κυβέρνηση θα προκύψει, εάν δηλαδή θα είναι ΠΑΣΟΚ - Ν.Δ. ή ΠΑΣΟΚ - ΣΥΡΙΖΑ. Αλλά τι ακριβώς θα επιτελέσει αυτή η κυβέρνηση. Εάν αυτό δεν σπανίζει πια είναι καμία κυβέρνηση συνεργασίας δεν έχει μέλλον. Δεν έχει νόημα η σύλληψη της κυβερνήσεως συνεργασίας μπορούν να σχηματισθούν, αλλά τι μπορεί να προσφέρει και σε ποια πράγματα θα αναλάβει να δεσμευθεί και σε ποιο χρονικό διάστημα.

Οι κυβερνήσεις συνεργασίας μπορεί να προκαλέσουν μεγαλύτερα προβλήματα και να αφήσουν κενό, ώστε να βρει χώρο η ιδιωτική οικονομία να επιτύχει περισσότερο έλεγχο στο χώρο ρύθμισης των δημοσίων αγαθών.

Δεν μπορεί ωστόσο να αποκλειστεί το ενδεχόμενο να σημειωθούν ανατροπές μέσα στα δύο μεγάλα κόμματα, τείνεις που θα δημιουργήσουν μορφώματα τα οποία με τη σειρά τους θα εμφανίσουν καταλλήλες προϋποθέσεις για κυβερνήσεις συνεργασίας. Στις επόμενες εκλογές είτε κυβέρνηση αυτοδύναμη θα έχουμε, αλλά εξίσου δύσκολο θα είναι να συγκροτηθούν κυβερνήσεις συνεργασίας με βάση την εφαρμογή ενός κοινού προγράμματος.

Οι συνδρομητές της “Θ”

Για όποιες καθυστερήσεις, λάθη και παραλείψεις στη διανομή της “ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ” οι συνδρομητές και ανωνύμους της εφημερίδας μπορούν - πλην Σαββάτου και Κυριακής - να επικοινωνούν, χωρίς χρέωση, με τον αρμόδιο υπάλληλο στο τηλέφωνο 800-11-35000. Από τις 7 το πρωί έως τις 2 το μεσημέρι. Θέλω να ακούμε τα παράνονα, τις διαμαρτυρίες, αήθη και τις προτάσεις των ανωνύμων μας σ' ό,τι έχει σχέση με τη διανομή του φύλλου.

Η ΘΕΣΣΑΛΙΑ

ΝΕΟ ΙΑΤΡΕΙΟ

Ρίτα Τ. Καλαβρού
Παιδίατρος

Κουταρελίου 81 - Γαλήνιος, Βόλος
Τηλ.: 24210 34430, κιν.: 6934594971
e-mail: kalavru@otenet.gr